

WIE IS TOCH DIE ELISABETH FEMELS ?

Perikelen van een genealoog

Op zoek naar mijn voorouders kon ik behoorlijk wat informatie putten uit de door Juul Reusens (1929-2010) opgemaakte Genealogie De Winter (2003), en de kwartierstaat van mijn moeder Maria Van Robbroeck (1903-2009), ook door hem opgemaakt ter gelegenheid van haar 100e verjaardag. Zoals we dat meer merken in stambomen waarvan de families generatieslang in dezelfde gemeente of in naburige gemeenten wonen, treffen we families aan die meermaals met elkaar verwant zijn. Broer en zus uit de ene familie huwen met zus en broer uit de andere familie. Maar het komt ook voor dat in generaties vroeger of later de twee familiestambomen door huwelijk weer samenkomen.

Dit laatste komt in mijn stamboom meermaals voor. Specifiek gaat het hier in dit geval over mijn voorouders langs moederszijde, de families Rottiers en Vijvermans. Zo huwde Jan Frans Rottiers met Joanna Catharina Vijvermans. Zij waren kozijn en nicht, want een generatie terug was Jan Frans zijn vader met de zus van Joanna haar vader gehuwd. Dat was het gezin van Jozef Rottiers en Joanna Vijvermans. Let op de namen Joanna Vijvermans en Joanna Catharina Vijvermans, Joanna is in dit geval de tante van Joanna Catharina.

Voor de duidelijkheid hieronder schematisch:

Jozef Rottiers (1794-1854) (x1824) Joanna Vijvermans (zus van Jan Frans Vijvermans) (1796-1850) Jan Frans Vijvermans (broer van Joanna Vijvermans) (1797-1849) (x1818) Regina Vinck (1794-1860)

Jan Frans Rottiers (zoon van Jozef Rottiers en Joanna Vijvermans) (1826-1897) (x1855) Joanna Catharina Vijvermans (dochter van Jan Frans Vijvermans en Regina Vinck) (1828-1907)

Tot zover lijkt alles normaal, maar bij het zoeken naar de respectievelijke huwelijks- en overlijdensakten, die tegenwoordig op het internet te vinden zijn stootte ik op enkele eigenaardigheden. **In dit geval is het probleem: wie is nu eigenlijk de moeder van Joanna Vijvermans die gehuwd was met Jozef Rottiers?**

Zo staat in de huwelijksakte van Joanna Vijvermans dat ze de dochter is van **Jacobus** Vijvermans en van **Catharina Van Keer**, maar in haar overlijdensakte staat dat ze de dochter is van **Joannes Baptist** Vijvermans en **Elisabeth Femels**. Haar geboorteakte heb ik niet, jammer want dan zouden we met meer zekerheid weten wie haar moeder was. Juul Reusens vermeldt echter in de bovengenoemde kwartierstaat ook Elisabeth Femels. In de huwelijksaankondiging 2e roep van Malderen staat dat ze de dochter is van **Judocus** Vijvermans en Catharina Van Keer. Ook in de huwelijksaankondiging van Steenhuffel, voor haar man Jozef, staat dat haar moeder Catharina Van Keer is, maar hier heet haar vader **Henricus** Vijvermans.

De vader van Joanna Vijvermans komt dus met zijn voornaam voor als: Jacobus - Joannes Baptist - Judocus en ook nog eens als Henricus, dus viermaal een andere voornaam! Haar

moeder is eenmaal als Elisabeth Femels vermeld maar op alle andere akten altijd als Catharina Van Keer!

Op de overlijdensakte van Joanna Vijvermans op datum van 25 maart 1850 staat dat ze 54 jaar oud is, wat betekent dat ze ca. 1796 moet geboren zijn, wat klopt met de gegevens van Luc Annaert. In zijn "Tussen Dender en Dijle" met een bewerking van de parochieregisters van Londerzeel, geeft hij aan 'Malderen 28-02-1796'. Maar in de kwartierstaat geeft Reusens dan weer als geboortedatum 'Malderen 22-01-1800'. In haar huwelijksakte van 1824 staat dan weer dat ze 24 jaar oud is, wat dan toch zou betekenen dat ze in 1800 geboren is.

Op zoek naar mogelijke voorouders met **de naam Femels** vind ik nergens deze naam terug, ook niet in het werk van Luc Annaert, niet in de registers van de burgerlijke stand van Malderen of omliggende gemeenten, en evenmin in andere genealogische bronnen op het internet. Toch vreemd! Zou de pastoor zich destijds misschien vergist hebben of zou hij verstrooid geweest zijn en bv. de naam Femels met femelle (vrouwelijk) verward hebben? Het zou kunnen want in die tijd werd nog veel in het Frans genoteerd, hoewel de parochieregisters toch meestal in het Latijn werden opgesteld, maar vanwaar dan weer de voornaam Elisabeth?

Het is bekend dat in registers van parochies en ook van de burgerlijke stand fouten voorkomen. De namen van de betrokkenen werden soms fonetisch opgeschreven. De mensen waren overwegend ongeletterd, konden niet lezen of schrijven, maar wel fier dat ze hun naam, weliswaar met een bibberend geschrift, konden schrijven. Meestal tekenden ze echter met een kruisje. Ze konden dus ook niet weten of de pastoor of de ambtenaar de namen correct hadden genoteerd. In de Franse tijd werden vele namen verfranst, wat ook voor de nodige verwarring zorgde, zeker toen na die tijd de namen opnieuw in het Nederlands of Latijn werden vertaald en genoteerd.

Men wist ook niet altijd wat nu de juiste naam of schrijfwijze was van de eigen naam of die van hun verwanten, ze kenden ze vooral met hun bijnaam, en hun roepnaam was ook niet altijd zoals het in de registers stond. We kunnen nog begrip opbrengen voor de verschillende varianten van de voornaam van Joanna Vijvermans haar vader. De ene keer heet hij Jacobus, dan heet hij Judocus en ook nog eens Henricus, en met een beetje goede wil lijken deze namen enigszins nog op elkaar, maar ... Joannes Baptist?

De mensen hadden toen ook meestal twee namen, en dikwijls kreeg de oudste zoon de naam van zijn vader, en bij de meisjes zien we de naam Maria in alle mogelijke varianten opduiken zoals: Maria Anna, Anna Maria, Maria Elisabeth ... hetzelfde voor Catharina, ook in alle variaties. Allemaal valkuilen voor het begaan van vergissingen.

Wat kunnen we nu hieruit concluderen?

Bij het opzoeken van de gegevens van onze voorouders, stuiten we op problemen die misschien niet meer op te lossen zijn want er werd vaak slordig omgesprongen met het opschrijven van namen en data door pastoors en door ambtenaren. Dit leidt dikwijls tot frustraties bij diegenen die zich bezighouden met genealogie, want zij willen graag het ultieme bewijs vinden en stuiten dan op bepaalde problemen en raadsels waarop ze geen antwoord

kunnen vinden.

Deze tegenslagen mogen ons echter niet ontmoedigen, blijven verder zoeken is de boodschap, want wie weet brandt er vroeg of laat toch weer een lichtje in de duisternis, en geeft het de zoekende weer het volle elan om ermee door te gaan.

Maar tot nader order blijft voor mij Joanna Vijvermans toch de dochter van Catharina Van Keer.

Werner De Winter

Geraadpleegde werken:

Genealogie De Winter (Juil Reusens 2003)

Jaarboek 2003 Geschiedkundige Kring Rumesta blz. 49, kwartierstaat Maria Van Robbroeck (Juil Reusens)

De Nieuwstraat in Terhagen in de jaren vijftig